INFORMATOR

URZĘDU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Lipiec 2013 r.

Przy wykorzystaniu zamieszczonych w „Informatorze UZP" informacji poprzez przedruk całego artykułu bądź jego fragmentów należy: podać autora oraz źródło pochodzenia cytowanego tekstu wskazując na numer „Informatora UZP", rok i miesiąc wydania oraz adres strony internetowej, na której był on opublikowany.
Korzystając z zamieszczonych w „Informatorze UZP" danych, wykresów, zestawień statystycznych itp. należy wskazać wszystkie informacje identyfikujące materiał, z którego zostały one zaczerpnięte.

Spis treści

AKTUALNOŚCI 2
- Sprawozdanie z VI Konferencji Naukowej „Kontrola Zamówień Publicznych" we Wrocławiu 2
- Inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie elektronicznych zamówień publicznych . 8
- Ostatnie szkolenie w ramach VI edycji szkoleń poświęconych tematyce zrównoważonych zamówień publicznych 11
- Szkolenia "Nowe podejście do zamówień publicznych" w Gdańsku 12

PRAWO EUROPEJSKIE 13
Orzeczenie z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie C-386/11 Piepenbrock 13
Orzeczenie z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie C-100/12 Fastweb 14
OPINIE PRAWNE 16
Dopuszczalność wprowadzania zmian do programu funkcjonalno-użytkowego w trakcie realizacji robót budowlanych 16
KONTROLA UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH 18
Nieuprawnione zastosowanie art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych – przykłady nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli Prezesa UZP 18
ORZECZNICTWO W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH 25
Bieżące orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej i sądów okręgowych 25
ANALIZY SYSTEMOWE 37
Biuletyn Informacyjny Urzędu Zamówień Publicznych 01.01.2013 – 30.06.2013 37

AKTUALNOŚCI

➢ Sprawozdanie z VI Konferencji Naukowej „Kontrola Zamówień Publicznych" we Wrocławiu

W dniach **17 – 18 czerwca we Wrocławiu** odbyła się **VI Konferencja Naukowa pt. „Kontrola Zamówień Publicznych"** zorganizowana przez Urząd Zamówień Publicznych, Uniwersytet Wrocławski oraz Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.

Konferencja zgromadziła około 140 uczestników reprezentujących środowisko naukowe, organy kontrolne, administrację samorządową oraz ekspertów w dziedzinie Prawa zamówień publicznych. Celem konferencji była wymiana poglądów oraz przedstawienie opracowań i analiz z zakresu kontroli procesu udzielania zamówień publicznych. Zaprezentowano problematykę wykrywania błędów pojawiających się w procesie udzielania zamówień publicznych. Wskazano na kontrolę jako ważny instrument umożliwiający identyfikację nieprawidłowości w procesie wydatkowania środków publicznych. Podkreślono, iż wykrywanie błędów i świadomość złej praktyki pozwalają na podejmowanie działań naprawczych poprzez wskazywanie dobrych wzorców, poszerzenie wiedzy oraz wpływanie na kierunek zmian w ramach polskiego systemu zamówień publicznych. Podkreślono jak ważnym elementem prawidłowego funkcjonowania zamówień publicznych jest kontrola i sprawne działanie organów kontrolnych.

Inauguracja VI konferencji Naukowej odbyła się w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego. W imieniu organizatorów gości powitał Pan dr hab. Tadeusz Kocowski, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego.

Konferencję otworzył Pan Jacek Sadowy, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, wskazując na szczególną rolę kontroli w sprawnym funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych. Podkreślił, jak ważne jest prawidłowe i efektywne działanie organów kontrolnych, które powinno być źródłem inspiracji do sprawnego i skutecznego udzielania zamówień publicznych.

W imieniu instytucji kontrolujących za zaproszenie podziękował Pan dr Marian Cichosz, Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli. Podkreślił znaczenie prawidłowo realizowanej kontroli, wskazując na jakość procedury udzielania zamówienia i całego systemu.

Podczas sesji powitalnej miały miejsce wystąpienia gości honorowych:

Pana dr. hab. Karola Kiczki, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego– Prodziekana ds. nauczania,

Pana prof. dr. hab. Andrzeja Gospodarowicza - Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu,
Pana Andrzeja Niedużaka - Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,
Pana Mieczysława Biernata – Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli we Wrocławiu,
Pana Ryszarda Pęka – Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu,
Pani Lucyny Hanus – Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

Podczas konferencji odbyły się cztery sesje plenarne kończące się dyskusją oraz przedstawieniem spostrzeżeń i refleksji w odniesieniu do tematyki poruszanej w referatach.
Sesję I zatytułowaną **„Zamówienia Publiczne jako przedmiot kontroli”** poprowadził Pan dr hab. Michał Waligórski prof. Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

Sesję rozpoczęło wystąpienie Pana dr hab. Andrzeja Borowicza prof. Uniwersytetu Łódzkiego, który wygłosił referat pt. „*Nowe unormowania Prawa zamówień publicznych jako potencjalny przedmiot kontroli”*. Przedstawił aspekty złego stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, skutkujące ułomnością procesu realizacji zamówienia publicznego.

Pan dr hab. Tadeusz Kocowski prof. Uniwersytetu Wrocławskiego w referacie zatytułowanym „*Kontrola postępowania o udzielenie Zamówienia publicznego”* przedstawił istotę i cele kontroli w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Wskazał na znaczący wpływ kontroli na efektywność wydatkowania środków publicznych, przestrzegania przez zamawiającego zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców.

Kolejnym prelegentem był Pan dr hab. Przemysław Szustakiewicz z Uczelni Łazarskiego. W referacie pt. *„Czy istnieje system kontroli zamówień publicznych”* wskazywał na różnorodność i kompetencje podmiotów mających uprawnienia do prowadzania kontroli zamówień publicznych, co nie zawsze przynosi konkretne efekty.

„*Odpowiedzialność za naruszenia dyscypliny finansów publicznych z tytułu deliktów poprzedzających zawarcie umowy o udzielenie zamówienia publicznego”* to tytuł kolejnego referatu wygłoszonego przez Panią dr hab. Wiesławę Miemiec prof. Uniwersytetu Wrocławskiego. Autorka omówiła akty prawne odnoszące się do odpowiedzialności za naruszenia dyscypliny finansów publicznych z tytułu nieprawidłowego udzielania zamówień publicznych.

Ostatnim referującym w tej sesji był Pan dr hab. Andrzej Panasiuk, prof. Uniwersytetu w Białymstoku. W wystąpieniu pt. „*Czy kontrola może szkodzić?”* odwołał się do jakości prawa

i związanych z tym konsekwencji. Stwierdził, że tylko jasne i zgodne prawo może być podstawą dobrej kontroli, a dobre wyszkolenie i merytoryczna wiedza kontrolerów dają gwarancje skutecznej i efektywnej kontroli.

Sesja I zakończona została dyskusją, w której głos zabrał Pan Lech Witecki, Dyrektor Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, odnosząc się do ryzyka podejmowanego przy przetargach publicznych. Wskazał na konieczność wymiany doświadczeń pomiędzy wykonawcami, zamawiającymi i kontrolującymi. Następnie głos zabrała Pani Aldona Gisman, Dyrektor Wydziału Kontroli z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, wskazując na doświadczenia w kontrolowaniu wydatkowania środków UE i rolę, jaką pełni w tym procesie Urząd Marszałkowski jako pierwszy szczebel w systemie kontrolnym.

Sesji II pt. **„Uczestnicy Zamówień Publicznych i organy władzy publicznej w procedurach kontrolnych”** przewodniczył Pan dr hab. Andrzej Borowicz prof. Uniwersytetu Łódzkiego, który krótko wprowadził w tematykę kolejnych wystąpień.

Sesję rozpoczął Pan Jacek Sadowy, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych. W wystąpieniu *„Kontrola Prezesa UZP jako instrument ochrony celów systemu zamówień publicznych”* wskazał obszary, w jakich badane są zamówienia publiczne. Podkreślił, że celem systemu zamówień publicznych jest zapewnienie konkurencyjności w postępowaniach, wskazywanie dobrych wzorców, wykrywanie i eliminacja błędów poprzez podejmowanie działań naprawczych.

Następnie wystąpił Pan dr hab. Michał Waligórski prof. Uniwersytetu Adama Mickiewicza, wygłaszając referat na temat *„Sądowej kontroli umów koncesyjnych motywowanej interesem publicznym”*. Przedstawił interpretację orzeczeń sądów w odniesieniu do szeroko pojmowanego nadrzędnego interesu publicznego (porządek publiczny, zdrowie publiczne, ochrona pracowników czy zapobieganie nieuczciwej konkurencji) w świetle regulacji unijnych.

Aspekty realizacji procesu kontroli zamówienia publicznego przedstawił w wystąpieniu *„Zamówienia publiczne w świetle kontroli Najwyższej Izby Kontroli”* Pan dr Marian Cichosz, Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli. Stwierdził, iż każda kontrola musi być przeprowadzona rzetelnie i profesjonalnie, aby mogła stanowić element wsparcia systemu zamówień publicznych.

Zagadnienie nadzoru właścicielskiego poruszył Pan dr hab. Ryszard Szostak prof. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W prezentacji „*O potrzebie wzmożenia nadzoru właścicielskiego w zamówieniach publicznych"* zaznaczył, że nadzór właścicielski to ochrona praw majątkowych, zatem powinien być zorientowany na eliminację uchybień poprzez precyzyjne określenie celowości wydatków, wyczerpujący opis zamówienia, rzetelność oszacowania wartości zamówienia i prawidłowe konstruowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Ostatni referat w tej części zatytułowany *„Sądowa kontrola częścią systemu prawnej kontroli zamówień publicznych"* wygłosił Pan dr Henryk Nowicki z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Autor wskazał na budowę systemu kontroli i instytucje, które powinny korygować system, a w efekcie pomagać w sprawnym działaniu procesu udzielania zamówień publicznych.

W dyskusji na zakończenie II sesji udział wzięli Pan dr Zdzisław Gordon, Pan dr hab. Ryszard Szostak, Pan dr Henryk Nowicki, Pani Katarzyna Ronikier-Dolańska, Pani Anna Szymańska, Pani Magdalena Grabarczyk. Odniesiono się do systemu kontroli i instytucji kontrolujących. Dyskutowano kwestie dotyczące procedury odwoławczej i określenie charakteru Krajowej Izby Odwoławczej w systemie kontroli zamówień publicznych.

Sesje III i IV w drugim dniu konferencji odbyły się w Centrum Kształcenia Ustawicznego Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Sesję III zatytułowaną ***„Podmioty zamówień publicznych"*** poprowadziła Pani prof. dr hab. Wacława Starzyńska.

Jako pierwsza w tej sesji tezy referatu pt. *„Postępowanie odwoławcze przed KIO jako środek korygujący w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego"* przedstawiła Pani Agnieszka Kurowska, doktorantka z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Autorka zaprezentowała system szeroko rozumianych środków odwoławczych w zamówieniach publicznych, omawiając w szczególności środek korygujący, jakim jest postępowanie odwoławcze przed Krajową Izbą Odwoławczą.

Pani Małgorzata Stręciwilk z Krajowej Izby Odwoławczej w referacie *„ Kontrola procesu udzielania Zamówień Publicznych w ustawowych kompetencjach Krajowej Izby Odwoławczej"* przedstawiła skutki kontroli przeprowadzanych przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Dokonała analizy uchwał Krajowej Izby Odwoławczej, odnoszących

się również do stanowiska wyrażanego przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w informacjach pokontrolnych.

Kolejnym prelegentem był Pan Mateusz Winiarz Wiceprezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie. Podczas prezentacji *„Granice kompetencji kontrolnych Regionalnych Izb Rozrachunkowych zakresie zamówień publicznych”* przedstawił zakres kompetencji kontrolnych Regionalnych Izb Obrachunkowych w stosunku do jednostek samorządowych. Przypomniał, iż kontrola Regionalnych Izb Obrachunkowych ma na celu weryfikację legalności dokonywanych wydatków i stosowania przepisów prawa zamówień publicznych. Wskazywał na funkcje edukacyjne i prewencyjne przeprowadzanych kontroli.

Zagadnienia unormowania zasad cywilno – prawnych w ustawie Prawo zamówień publicznych przedstawił Pan dr Zdzisław Gordon z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w referacie pt. *„Umowa jako przedmiot i instrument kontroli w systemie Zamówień Publicznych”*

Dr Mirosław Urbanek z Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie omówił *identyfikowanie ryzyka w zamówieniach publicznych na podstawie obowiązujących regulacji prawnych.* Przedstawił cele kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych. Zauważył, że zarządzanie ryzykiem ma służyć pokazaniu, gdzie można popełnić błędy i w jaki sposób należy je eliminować.

Ostatni referat w tej części zatytułowany *„Sądowa kontrola zamówień publicznych – aspekty praktyczne i prawne”* zaprezentowali Pan mec. Jerzy Pieróg i Pani Małgorzata Kartasiewicz. Wskazano na potrzebę zmian dotyczących możliwości sądowej kontroli udzielania zamówień.

W dyskusji na zakończenie III sesji wzięli udział Pani Anna Packo, Pan dr hab. Andrzej Panasiuk, Pan mec. Jerzy Pieróg, Pani Aldona Kowalczyk, Pani Małgorzata Stręciwilk, Pan dr Marian Cichosz, Pani prof. Wacława Starzyńska. Wskazywano na rolę i status Krajowej Izby Odwoławczej w systemie kontroli zamówień publicznych i traktowanie Krajowej Izby Odwoławczej jako pierwszej instancji „sądowej”.

Ostatniej IV sesji pt. ***„Doświadczenia z procesów kontrolnych”*** przewodniczył Pan dr hab. Ryszard Szostak prof. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Tę część otworzył referat Pana dr Stanisława Gasika zatytułowany *„Zaufanie i partnerstwo jako alternatywa dla kontroli w projektach publicznych”.* Autor w wystąpieniu odniósł się do mechanizmów kierowania wielkimi projektami publicznymi w Polsce. Wskazał na ścisłe powiązanie pomiędzy władzą, kontrolą, zaufaniem i partnerstwem przy realizacji kontraktów.

Pani prof. dr hab. Wacława Starzyńska w referacie *„Najkorzystniejsza ekonomicznie oferta a rachunek kosztów cyklu życia produktu w systemie zamówień publicznych i w opinii podmiotów zamawiających”* przedstawiła wyniki badań dotyczących wyboru najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Wykazała, iż coraz częściej wśród pozacenowych kryteriów wyboru oferty najkorzystniejszej pojawia się element kosztów cyklu życia produktu.

Pani Emilia Garbala, Dyrektor Departamentu Kontroli Zamówień Współfinansowanych ze Środków UE w Urzędzie Zamówień Publicznych w referacie zatytułowanym *„Wyniki kontroli Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych”* odniosła się do poprawności udzielania zamówień publicznych w świetle kontroli prowadzonych przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Zwróciła uwagę na różnice wyników kontroli w zależności od wartości zamówienia, wykazując, że najmniej nieprawidłowości dopuszczają się zamawiający udzielający zamówień o najwyższych wartościach.

Kolejnym prelegentem był Pan dr Paweł Nowicki z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W wystąpieniu na temat *„Kontroli zamówień publicznych udzielanych w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej”* omówił funkcję, jaką spełniają zamówienia publiczne w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Wskazał, że procedury uregulowane przepisami prawa zamówień publicznych dają gwarancję racjonalnego i funkcjonalnego wydatkowania środków unijnych.

Pan dr Janusz Kaspryszyn z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w trakcie prezentacji zatytułowanej *„Uchylanie się przez wykonawcę od zawarcia umowy o zamówienie publiczne jako przesłanka wyboru kolejnej oferty w zamówieniach publicznych w trybie art. 94 ust.3 Ustawy Prawo zamówień publicznych”* rozważał zagadnienie uchylania się przez wykonawcę od zawarcia umowy.

Ostatnim wystąpieniem sesji IV był referat Pani dr Magdaleny Wilejczyk z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu pt. „*Porozumienie przetargowe i skutki jego naruszenia”*. Autorka przedstawiła kwestie dotyczące skutków naruszenia procedury przetargowej w przetargu fakultatywnym.

VI Konferencję Naukową podsumował Pan dr hab. Tadeusz Kocowski prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, odnosząc się do różnorodnej problematyki poruszanej w trakcie poszczególnych sesji. Zachęcał uczestników systemu zamówień publicznych i przedstawicieli

instytucji kontrolujących do aktywności na rzecz sprawnego identyfikowania nieprawidłowości w procesie wydatkowania środków publicznych.

W imieniu Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych konferencję zakończył Pan Krzysztof Grodzicki, Dyrektor Generalny Urzędu Zamówień Publicznych. Podkreślił wymierne korzyści, jakie dla podmiotów funkcjonujących w systemie zamówień publicznych przyniosła konferencja oraz poruszane w trakcie jej obrad ważne zagadnienia związane z kontrolą i sprawnym działaniem organów kontrolnych. Zaprosił również uczestników na kolejną konferencję związaną z 20-leciem funkcjonowania systemu zamówień publicznych w Polsce, której organizację planuje się w 2014 r. w Warszawie.

➢ Inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie elektronicznych zamówień publicznych

1) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Kompleksowe e-zamówienia jako środek modernizacji administracji publicznej"

W dniu 26 czerwca 2013 roku Komisja Europejska opublikowała Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Kompleksowe e-zamówienia jako środek modernizacji administracji publicznej" (COM(2013) 453 final) stanowiący podsumowanie stanu wdrożenia e-zamówień w Unii Europejskiej, zgodnie z tym co przewidziano w komunikacie „Strategia na rzecz e-zamówień" (COM(2012) 179 final).

Jak wskazano w komunikacie, państwa członkowskie powinny wykorzystać szanse, jakie wiążą się z wdrożeniem kompleksowych e-zamówień, aby usprawnić proces udzielania zamówień publicznych, a nawet zasadniczo zmodernizować funkcjonowanie swoich administracji publicznych.

Komunikat wskazuje na działania jakie są podejmowane i te, które zostaną podjęte w celu rozwoju kompleksowych e-zamówień. Dokument wymienia m.in. takie kluczowe działania jak:

- przyjęcie nowych dyrektyw z zakresu zamówień publicznych;

- uzgodnienie przez Parlament Europejski i Radę nowych ram prawnych wprowadzających obowiązek akceptacji e-faktur spełniających nową normę europejską;
- realizacja przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) koniecznych prac normalizacyjnych, aby umożliwić wdrożenie wniosku ustawodawczego dotyczącego e-fakturowania w zamówieniach publicznych. Dalsza normalizacja e-zamówień przez CEN w celu uproszczenia ich stosowania przez MSP;
- finansowanie przez Komisję Europejską projektów, które promują opracowywanie interoperacyjnych rozwiązań z zakresu e-fakturowania w UE (e-SENS);
- finansowanie i wspieranie przez Komisję Europejską rozwoju infrastruktury na potrzeby kompleksowych e-zamówień w całej Europie za pośrednictwem proponowanego instrumentu „Łącząc Europę".

W komunikacie Komisja wskazuje również na znaczenie roli państw członkowskich w urzeczywistnianiu kompleksowych e-zamówień. Z tego względu Komisja zachęca państwa członkowskie do tworzenia krajowych strategii zawierających szczegółowe plany działania, aby zapewnić wdrażanie e-zamówień i e-fakturowania w terminach określonych w dyrektywach w sprawie zamówień publicznych i e-fakturowania.

Ponadto, Komisja zwraca uwagę również na znaczenie wymiany najlepszych praktyk. Planuje się kontynuowanie prac prowadzonych w ramach europejskiego wielostronnego forum na temat e-fakturowania oraz utworzenie podobnego forum na temat e-zamówień. Dodatkowo, Komisja zainicjuje również badanie mające na celu określenie najlepszych praktyk w obszarze narzędzi stosowanych w e-zamówieniach, takich jak e-aukcje i e-katalogi.

Tekst dokumentu *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Kompleksowe e-zamówienia jako środek modernizacji administracji publicznej" (COM(2013) 453 final)* w języku polskim odnajdą Państwo na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych.

2) Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych

Komisja Europejska opublikowała również dokument z dnia 26 czerwca 2013 roku – wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych (COM(2013) 449 final), wskazując że przejście na „bezpapierową" administrację publiczną, zwłaszcza w kontekście transgranicznym, stanowi

ważny cel dla Unii Europejskiej i państw członkowskich. Szczególnie obiecującym aspektem, który może pomóc w osiągnięciu tego celu, jest e-fakturowanie.

We wniosku przewiduje się, że nowa europejska norma dotycząca e-fakturowania zostanie sporządzona przez odpowiedni europejski organ normalizacyjny, w tym przypadku Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN). Będzie to realizowane na podstawie zlecenia udzielonego przez Komisję Europejską, które zostanie przygotowane na późniejszym etapie. Zlecenie obejmie wykaz minimalnych wymogów, które będą musiały zostać uwzględnione w normie. Prace będą następnie prowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia (UE) nr 1025/2012.

W opinii Komisji Europejskiej, przewidując ustanowienie wspólnej normy europejskiej oraz zobowiązując państwa członkowskie do zapewnienia, aby instytucje zamawiające i podmioty zamawiające nie odmawiały odbioru faktur elektronicznych spełniających wspomnianą normę europejską, niniejszy wniosek przyczyni się do poprawy warunków funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Proponowana dyrektywa jest skierowana do państw członkowskich, ma wejść w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (art. 8 projektu). Na wprowadzenie w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania niniejszej dyrektywy przez państwa członkowskie przewidziano 48 miesięczny termin transpozycji liczony od dnia jej wejścia w życie (art. 6 projektu).

Tekst dokumentu *wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych (COM(2013) 449 final)* w języku polskim odnajdą Państwo na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych.

3) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zapobieganie uzależnieniu od jednego dostawcy: tworzenie otwartych systemów ICT poprzez lepsze wykorzystywanie norm w zamówieniach publicznych”

Należy również wskazać na dokument Komisji Europejskiej z dnia 25 czerwca 2013 roku - Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zapobieganie uzależnieniu od jednego dostawcy: tworzenie otwartych systemów ICT poprzez lepsze wykorzystywanie norm w zamówieniach publicznych” (COM(2013) 455 final) identyfikujący potrzebę lepszego

wykorzystania norm umożliwiających konkurentom dostarczanie alternatywnych rozwiązań i zmniejszające tym samym uzależnienie od jednego dostawcy. Rozwiązanie to ma zwiększyć konkurencję, zapewniając tym samym obniżenie cen i potencjalne podniesienie jakości.

W komunikacie Komisja odwołuje się do dokumentu „Przewodnik dotyczący udzielania zamówień na systemy ICT oparte na normach", którego podstawę stanowią najlepsze praktyki niektórych państw członkowskich aktywnie działających w celu przezwyciężenia trudności jakich doświadczają instytucje sektora publicznego przy udzielaniu zamówień publicznych na systemy ICT.

Jak wskazano w komunikacie, przewodnik pokazuje wyraźnie, że w celu zapewnienia efektywnej kompatybilności systemów ICT nie wystarczy, że takie kwestie jak uniezależnienie się od jednego dostawcy, zapewnienie bardziej systematycznego i efektywnego korzystania z norm oraz utworzenie interoperacyjnych systemów zostaną rozwiązane przez pojedynczych zamawiających; działania te muszą być częścią ogólnego długofalowego planu opracowanego na odpowiednim poziomie sektorowym i organizacyjnym.

Tekst dokumentu *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zapobieganie uzależnieniu od jednego dostawcy: tworzenie otwartych systemów ICT poprzez lepsze wykorzystywanie norm w zamówieniach publicznych" (COM(2013) 455 final)* w języku polskim odnajdą Państwo na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych.

➢ Ostatnie szkolenie w ramach VI edycji szkoleń poświęconych tematyce zrównoważonych zamówień publicznych

W dniu 1 lipca br. odbyło się trzecie i zarazem ostatnie szkolenie w ramach VI edycji szkoleń poświęconych tematyce zrównoważonych zamówień publicznych. W trakcie szkolenia omówiono zagadnienie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w oparciu o obowiązujące ustawodawstwo oraz doświadczenia Urzędu Miasta Gdańsk. Szkolenie koncentrowało się również na prezentacji nowego wzoru etykiet energetycznych oraz możliwości wykorzystania informacji o produkcie przy sporządzaniu zapisów SIWZ. Ponadto, poruszone zostało zagadnienie zarządzania energią wg standardu ISO 50001 stanowiącego szansę dla administracji publicznej na ograniczenie zużycia energii.

Przedstawiciel UZP omówił z kolei aktualne inicjatywy Komisji Europejskiej w zakresie zielonych zamówień publicznych, przedstawił zmiany w ustawodawstwie unijnym

powiązanym z polityką zrównoważonych zamówień publicznych oraz aspekty środowiskowe i społeczne ujęte w projektach nowych dyrektyw dot. zamówień publicznych. Szkolenie poprowadzili: p. Marek Komorowski – Dyrektor Biura Zamówień Publicznych Urzędu Miasta Gdańsk, p. Renata Stępień i p. Artur Łazicki reprezentujący Krajową Agencję Poszanowania Energii S.A. oraz p. Marcin Skowron z Urzędu Zamówień Publicznych.

W tegorocznej edycji szkoleń udział wzięło ok. 120 przedstawicieli administracji publicznej odpowiedzialnych za procedury przetargowe w macierzystych jednostkach. Organizacja szkoleń poświęconych uwzględnianiu aspektów środowiskowych oraz społecznych w zamówieniach publicznych wynika z realizacji Krajowego Planu Działań w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych na lata 2013-2016.

➢ Szkolenia "Nowe podejście do zamówień publicznych" w Gdańsku

W dniach **26-27 czerwca** oraz **27-28 czerwca 2013 r. w Gdańsku** odbyły się szkolenia dla zamawiających zorganizowane w ramach projektu ***"Nowe podejście do zamówień publicznych – szkolenia i doradztwo"*** realizowanego w partnerstwie Urzędu Zamówień Publicznych i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 2.1 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki", Poddziałanie 2.1.3. „Wsparcie systemowe na rzecz zwiększania zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw".
Tematem szkoleń było udzielanie zamówień w trybach negocjacyjnych, różnicowanie kryteriów oceny ofert w kontekście nowego podejścia do zamówień publicznych, udział małych i średnich przedsiębiorstw w procedurach przetargowych oraz instrumenty elektroniczne w zamówieniach publicznych.
W szkoleniach uczestniczyło 16 osób reprezentujących administrację samorządową z okolic Gdańska oraz 13 osób z okolic Słupska.
Zajęcia prowadzili: Izabela Rzepkowska i Adam Daramola oraz Wioletta Bajda i Kinga Reinholz z Urzędu Zamówień Publicznych.

PRAWO EUROPEJSKIE

Orzeczenie z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie C-386/11 Piepenbrock

Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2004/18/WE – Pojęcie „zamówienie publiczne" – Artykuł 1 ust. 2 lit. a) – Umowa zawarta między dwiema jednostkami samorządu terytorialnego – Przekazanie przez jedną jednostkę obowiązku utrzymania w czystości niektórych ze swoich lokali innej jednostce w zamian za rekompensatę finansową.

W sprawie C-386/11 mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Niemcy) postanowieniem z dnia 6 lipca 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 20 lipca 2011 r., w postepowaniu *Piepenbrock Dienstleistungen GmbH & Co. KG* przeciwko *Kreis Düren*, przy udziale *Stadt Düren.*

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczył wykładni art. 1 ust. 2 lit. a) *dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi* (Dz. U. L 134, s. 114).
Wniosek ten został złożony w ramach sporu miedzy spółką *Piepenbrock Dienstleistungen GmbH & Co. KG* a *Kreis Düren* (powiat Düren, Niemcy) w przedmiocie projektu umowy, mocą której powiat przeniósłby na *Stadt Düren* (miasto Düren) obowiązek utrzymania w czystości budynków położonych na terenie miasta, lecz należących do *Kreis Düren* i wykorzystywanych przez powiat, w zamian za rekompensatę finansową.

Przedmiotem postępowania głównego była umowa, mocą której *(bez ustanawiania współpracy mającej na celu realizację wspólnej misji publicznej między umawiającymi się jednostkami publicznymi)* jednostka publiczna powierza innej jednostce publicznej zadanie utrzymania w czystości określonych budynków wykorzystywanych na cele biurowe, pomieszczeń administracyjnych oraz szkół. Jednocześnie, jednostka ta zastrzega sobie prawo kontroli odpowiedniego wykonania tego zadania, w zamian za rekompensatę finansową mającą odpowiadać poniesionym kosztom przy realizacji tego zadania. Druga z jednostek

jest natomiast uprawniona do skorzystania z podmiotów trzecich, ewentualnie posiadających zdolność funkcjonowania na rynku, w celu realizacji tego zadania.

W przedmiotowym postępowaniu Trybunał orzekł, że **umowa, taka jak będąca przedmiotem postepowania głównego, stanowi zamówienie publiczne na usługi w rozumieniu art. 1 ust. 2 lit. d)** *dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi.*

Pełny tekst orzeczenia *Piepenbrock* na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych.

Orzeczenie z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie C-100/12 Fastweb

Zamówienia publiczne – Dyrektywa 89/665/EWG – Odwołanie w dziedzinie zamówień publicznych – Odwołanie od decyzji o udzieleniu zamówienia publicznego wniesione przez oferenta, którego oferta nie została wybrana – Odwołanie oparte na okoliczności, że wybrana oferta nie jest zgodna z wymogami technicznymi zamówienia – Odwołanie wzajemne wybranego oferenta, którego podstawą jest niezachowanie w ofercie przedstawionej przez oferenta wnoszącego odwołanie niektórych wymogów technicznych zamówienia – Obydwie oferty niezgodne z wymogami technicznymi zamówienia – Orzecznictwo krajowe nakazujące wcześniejsze zbadanie odwołania wzajemnego i w przypadku gdy jest ono uzasadnione uznanie odwołania za niedopuszczalne bez badania istoty sprawy – Zgodność z prawem Unii.

W sprawie C-100/12 mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez *Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte* (Włochy) postanowieniem z dnia 25 stycznia 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 lutego 2012 r., w postępowaniu *Fastweb SpA* przeciwko *Azienda Sanitaria Locale di Alessandria*, przy udziale: *Telecom Italia SpA, Path-Net SpA*.

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni *dyrektywy Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane* (Dz. U. L 395, s.

33), zmienionej dyrektywa 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. (Dz. U. L 335, s. 31).

Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy *Fastweb SpA* a *Azienda Sanitaria Locale di Alessandria* (lokalnym organem ds. opieki zdrowotnej w Alessandia) oraz *Telecom Italia SpA* i jej spółką zależną, *Path-Net Sp*, dotyczącego udzielenia zamówienia publicznego tej spółce zależnej.

W swym pytaniu sąd odsyłający dążył do ustalenia, czy przepisy dyrektywy 89/665, a w szczególności jej art. 1 i 2, należy interpretować w ten sposób, że jeżeli w ramach postępowania odwoławczego **wybrany oferent podniesie zarzut niedopuszczalności** *(oparty na braku legitymacji oferenta, który wniósł odwołanie z uwagi na fakt, że oferta, którą przestawił ten ostatni powinna była zostać odrzucona przez instytucję zamawiającą z uwagi na jej niezgodność z wymogami technicznymi określonymi w specyfikacji warunków zamówienia),* **rzeczony artykuł 1 ust. 3 sprzeciwia się temu, aby to odwołanie zostało uznane za niedopuszczalne** w wyniku uprzedniego badania wskazanego zarzutu niedopuszczalności, **jeżeli sam wnoszący odwołanie kwestionuje prawidłowość oferty wybranego oferenta na tej samej podstawie, a tylko te dwa podmioty gospodarcze złożyły ofertę.**Analizując okoliczności przedmiotowej sprawy i odnosząc się do postawionego pytania, trybunał orzekł, że **artykuł 1 ust. 3** *dyrektywy Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, zmienionej dyrektywą 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r.* mówiący, że:

„Państwa członkowskie zapewniają dostępność procedur odwoławczych, w ramach szczegółowych przepisów, które państwa członkowskie mogą ustanowić, przynajmniej dla każdego podmiotu, który ma lub miał interes w uzyskaniu danego zamówienia i który poniósł szkodę lub może ponieść szkodę w wyniku domniemanego naruszenia”

należy interpretować w następujący sposób, że

przepis ten sprzeciwia się temu, aby rzeczone odwołanie zostało uznane za niedopuszczalne w wyniku uprzedniego badania tego zarzutu niedopuszczalności, bez rozstrzygnięcia w przedmiocie zgodności ze wskazanymi wymogami technicznymi zarówno oferty wybranego oferenta, któremu udzielono zamówienia jak i oferty oferenta, który wniósł odwołanie.

Pełny tekst orzeczenia *Fastweb* na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych.

OPINIE PRAWNE

Dopuszczalność wprowadzania zmian do programu funkcjonalno-użytkowego w trakcie realizacji robót budowlanych

I. Stosownie do treści art. 31 ust. 2 i 3 ustawy Pzp, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego. Program funkcjonalno-użytkowy obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

Zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r.", program funkcjonalno-użytkowy służy do ustalenia planowanych kosztów prac projektowych i robót budowlanych, przygotowania oferty szczególnie w zakresie obliczenia ceny oferty oraz wykonania prac projektowych. Program funkcjonalno-użytkowy, z definicji ustawowej, zawiera więc ogólne wytyczne i zakładane funkcjonalności obiektu, jakie zamawiający chciałby uzyskać w wyniku realizacji robót. Szczegółowe rozwiązania techniczno-materiałowe, w zgodności z odrębnymi przepisami i normami, co do zasady powinny pozostać w gestii wykonawcy. Ponieważ program funkcjonalno-użytkowy nie jest projektem budowlanym, a jedynie wstępem do jego opracowania, dopiero przygotowanie projektu budowlanego przez wykonawcę w sposób ostateczny i wiążący dookreśla wszystkie parametry techniczne obiektu budowlanego weryfikując niekiedy poprawność założeń przyjętych w programie funkcjonalno-użytkowym, stąd może powstać potrzeba korekty parametrów przyjętych w programie funkcjonalno-użytkowym.

II. W przypadku wynagrodzenia ryczałtowego zastosowanie znajdą przepisy kodeksu cywilnego dotyczące umowy o dzieło, a w szczególności art. 632 § 1 k.c. regulujący wynagrodzenie wykonawcy dzieła. Zgodnie z tym przepisem w przypadku ustalenia przez wykonawcę wynagrodzenia ryczałtowego na zbyt niskim poziomie, nie może się on domagać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac. Na możliwość analogicznego stosowania przepisów

dotyczących wynagrodzenia ryczałtowego do umowy o roboty budowlane wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 czerwca 2000 r. (sygn. akt IV CKN 70/00, OSN 2001/1/09), a także w uchwale z dnia 29 września 2009 r. (sygn. akt III CZP 41/09, Biul. SN 2009/9/8).

Wykonawca kalkuluje cenę ofertową biorąc pod uwagę zakres rzeczowy określony programem funkcjonalno-użytkowym, w tym m.in. z uwzględnieniem wyników badań gruntowo-wodnych na terenie budowy dla potrzeb posadowienia obiektów (§ 19 pkt 4b ww. rozporządzenia). Właściwe ustalenie ilości robót, jak również przeprowadzenie na tej podstawie kalkulacji cenowej stanowią ryzyko wykonawcy. Ryzyko wynikające z braku możliwości dokonania szacunku ofertowego przez wykonawcę jest uwzględniane w cenie ryczałtowej. Oferta składana w postępowaniu w formule „zaprojektuj i wybuduj" nie odnosi się bowiem do szczegółowych rozwiązań, ponieważ ani zamawiający, ani wykonawca nie dysponują jeszcze dokumentacją projektową. Opracowana przez wykonawcę w następstwie uzyskania zamówienia dokumentacja projektowa nie stanowiła podstawy opisu przedmiotu zamówienia w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego a zawarte w niej konkretne rozwiązania szczegółowe nie były objęte przedmiotem oferty wykonawcy na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Zmiany w dokumentacji projektowej sporządzonej przez wykonawcę, nanoszone w trakcie realizacji umowy, nie stanowią zatem zmiany tej umowy, o ile nie naruszają założeń stanowiących podstawę do opisu przedmiotu zamówienia w programie funkcjonalno - użytkowym.

III. Zmiana umowy na podstawie art. 144 ust. 1 ustawy Pzp jest dopuszczalna, jeżeli zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz określił warunki takiej zmiany. W odniesieniu do kontraktu typu „zaprojektuj i wybuduj" zmiana umowy, w tym zmiana istotna, może zatem dotyczyć zmian w stosunku do założeń programu funkcjonalno-użytkowego. Każdorazowo to, czy dochodzi do zmiany umowy w trybie art. 144 ust. 1 ustawy Pzp, uzależnione jest więc od postanowień umowy i określenia w jakich okolicznościach i pod jakimi warunkami umowa przewiduje zmianę sposobu jej realizacji w stosunku do założeń programu funkcjonalno-użytkowego. Przepisy ustawy Pzp nie określają stopnia szczegółowości opisu warunków zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego. Warunki zmiany umowy (klauzule) nie mogą być jednak konstruowane w sposób niedookreślony. Powyższemu sprzeciwia się bowiem treść art. 144 ust. 1 ustawy Pzp, z którego wynika, iż zamawiający musi określić przypadki, w których zmiana umowy będzie dopuszczalna z jednoczesnym określeniem warunków takiej zmiany.

KONTROLA UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Nieuprawnione zastosowanie art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych – przykłady nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli Prezesa UZP

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp", zamawiający wzywa wykonawców, którzy w określonym terminie nie złożyli wymaganych przez zamawiającego oświadczeń lub dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 lub którzy nie złożyli pełnomocnictw, albo którzy złożyli wymagane przez zamawiającego oświadczenia i dokumenty, o których mowa w art. 25 ust. 1, zawierające błędy, lub którzy złożyli wadliwe pełnomocnictwa, do ich złożeniaw wyznaczonym terminie, chyba że mimo ich złożenia oferta wykonawcy podlega odrzuceniu albo konieczne byłoby unieważnienie postępowania.

Konstrukcja tego przepisu wskazuje, że wezwanie do uzupełnienia braków ma charakter obligatoryjny. Zamawiający ma zatem obowiązek zwrócenia się do wykonawców o uzupełnienie dokumentów i oświadczeń, gdy nie złożyli oni wymaganych dokumentów lub złożyli dokumenty zawierające błędy.

Art. 26 ust. 3 ustawy Pzp dopuszcza dwie sytuacje, w których zamawiający może odstąpić od powyższego obowiązku. Mianowicie zamawiający nie jest zobowiązany do wezwania do złożenia oświadczeń i dokumentów wykonawcy, którego oferta, nawet mimo uzupełnienia, podlegałaby odrzuceniu. Ponadto, zamawiający może odstąpić od wezwania do złożenia oświadczeń i dokumentów, kiedy pomimo uzupełnienia konieczne byłoby unieważnienie postępowania, tj. wystąpiłaby jedna z okoliczności wskazanych w art. 93 ust. 1 ustawy Pzp. Wezwanie do uzupełnienia oświadczeń i dokumentów pomimo zaistnienia przesłanek odrzucenia oferty wykonawcy lub unieważnienia postępowania byłoby bezcelowe, gdyż jego rezultat nie miałby wpływu na ocenę oferty, czy wynik postępowania. Jednakże, w sytuacjach wskazanych wyżej, sam fakt niezasadnego wezwania do uzupełnienia nie może zostać zakwalifikowany jako naruszenie mające wpływ na wynik postępowania.

Istnieją jednak okoliczności, w których wezwanie wykonawcy do uzupełnienia oświadczeń i dokumentów może stanowić rażące naruszenie przepisów ustawy Pzp.

Omawiany przepis należy bowiem rozpatrywać w kontekście art. 25 ust. 1 ustawy Pzp, zgodnie z którym w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego zamawiający może żądać od wykonawców wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania wskazanych w ogłoszeniu, specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do składania ofert. Należą do nich dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, o których mowa w art. 25 ustawy.

Zamawiający nie może zatem wezwać o złożenie dokumentu, który nie został wymieniony w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 25 ust. 2 ustawy Pzp, jak również dokumentu, którego złożenia nie wymagał pierwotnie w ogłoszeniu o zamówieniu i specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Jednocześnie, należy podkreślić, iż zamawiający uprawniony jest do jednokrotnego wezwania wykonawcy o złożenie tego samego dokumentu.

Ponadto, należy podkreślić, że możliwość wezwania na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp do uzupełnienia brakujących lub wadliwych oświadczeń i dokumentów dotyczy wyłącznie dokumentów, które mają potwierdzać spełnianie przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu oraz spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego. Zamawiający nie jest upoważniony do skorzystania z powyższej możliwości w przypadku, kiedy pierwotnie złożone dokumenty potwierdzają spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu. W szczególności należy zwrócić uwagę na nieuprawnione uzupełnianie dokumentów w postępowaniach przeprowadzanych w trybach dwuetapowych, kiedy stopień spełnienia poszczególnych warunków udziału w postępowaniu ma wpływ na ocenę wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i tym samym zakwalifikowanie się wykonawcy do kolejnego etapu postępowania (zaproszenie do składania ofert). Podobnie dzieje się w sytuacji, kiedy wymagane dokumenty dotyczą jednego z pozacenowych kryteriów oceny ofert, a ich uzupełnienie, poza potwierdzeniem spełnienia wymagań zamawiającego, może mieć wpływ na wysokość punktów przyznanych w danym kryterium. Wezwanie do uzupełnienia oświadczeń i dokumentów powinno bowiem służyć potwierdzeniu spełniania

warunków udziału w postępowaniu lub spełniania przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, a nie uzyskaniu jak najwyższej liczby punktów w kryterium oceny ofert lub ocenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Zamawiający jest zatem uprawniony do wezwania do uzupełnienia dokumentów jedynie w zakresie niezbędnym do potwierdzenia spełniania przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu oraz spełniania przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego.

Przykład 1 (KND/69/11)

Zamawiający wymagał złożenia wraz z ofertą m. in. kalkulacji cenowej oddzielnej dla każdego zadania oraz harmonogramu rzeczowo – finansowego wraz z określeniem terminu wykonania oddzielnego dla każdego zadania.

Działając na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp, wezwał wykonawcę „R" do uzupełnienia treści złożonej oferty o kalkulację cenową oraz harmonogram rzeczowo – finansowy wraz z określeniem terminu wykonania na każde zadanie oddzielnie.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy Pzp zamawiający wzywa wykonawców, którzy w określonym terminie nie złożyli oświadczeń lub dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 lub którzy złożyli dokumenty, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, zawierające błędy do ich złożenia w wyznaczonym terminie, chyba że mimo ich złożenia oferta wykonawcy podlega odrzuceniu lub konieczne byłoby unieważnienie postępowania.

Odnosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż kalkulacja cenowa oraz harmonogram rzeczowo – finansowy nie wchodzą w zakres dokumentów określonych w art. 25 ust. 1 ustawy, a w szczególności nie są dokumentami wymienionym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawców, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (obowiązującym w dacie przeprowadzenia przedmiotowego postępowania). Dodatkowo, należy zauważyć, że zgodnie z zapisem SIWZ w przedmiotowym postępowaniu obowiązywało wynagrodzenie ryczałtowe.

Biorąc pod uwagę powyższe, stwierdzić należy, że zamawiający wzywając ww. wykonawcę do uzupełnienia kalkulacji cenowej oraz harmonogramu rzeczowo – finansowego naruszył dyspozycję art. 26 ust. 3 ustawy Pzp.

Przykład 2 (KND/86/11)

Zgodnie z treścią ogłoszenia o zamówieniu oraz części II SIWZ, stanowiącej opis warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków - w postępowaniu mogli wziąć udział wykonawcy, którzy:

1) posiadają uprawnienia do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień;

2) posiadają niezbędną wiedzę i doświadczenie;

3) dysponują odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania zamówienia;

4) znajdują się w sytuacji ekonomicznej i finansowej zapewniającej wykonanie zamówienia.

Sposób dokonania oceny spełniania warunków sprowadzał się do wymogu złożenia przez wykonawcę wraz z ofertą oświadczeń o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu (w zakresie art. 22 ust. 1 ustawy) oraz braku podstaw do wykluczenia z art. 24 ust. 1 ustawy, a także aktualnego odpisu z właściwego rejestru, jeżeli odrębne przepisy wymagają wpisu do rejestru, w celu wykazania braku podstaw do wykluczenia w oparciu o art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, wystawionego nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert, a w stosunku do osób fizycznych oświadczenia w zakresie art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Zamawiający pismem z dnia 8 kwietnia 2010 r., działając w oparciu o art. 26 ust. 3 ustawy zwrócił się do konsorcjum „M" sp. z o.o. oraz „R" sp. z o.o. o uzupełnienie oferty m. in. o kompletną decyzję Wojewody Podkarpackiego z dnia 2 października 2006 r., dotyczącą pozwolenia na prowadzenie instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne poprzez termiczne ich przekształcanie. Do oferty ww. wykonawcy została bowiem załączona jedynie pierwsza i ostatnia strona niniejszej decyzji.

W tym miejscu należy wskazać, że zamawiający nie wymagał w ogłoszeniu o zamówieniu, ani w specyfikacji istotnych warunków zamówienia załączenia przez wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia pozwolenia na prowadzenie instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne poprzez termiczne ich przekształcanie.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy zamawiający wzywa wykonawców, którzy w określonym terminie nie złożyli wymaganych przez zamawiającego oświadczeń lub dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy.

Zatem, z uwagi na fakt, że zamawiający nie wymagał załączenia przez wykonawców ww. pozwolenia, nie był on uprawniony do wzywania konsorcjum „M" sp. z o.o. oraz „R" sp. z o.o. do uzupełnienia ww. dokumentu.

Tym samym stwierdzić należy, że powyższym działaniem zamawiający naruszył przepis art. 26 ust. 3 ustawy.

Przykład 3 (KND/10/12)

Przedmiotowe postępowanie przeprowadzone było w trybie przetargu ograniczonego. W ogłoszeniu o zamówieniu zamawiający wskazał, iż w przypadku gdy liczba wykonawców spełniających warunki udziału w postępowaniu będzie większa niż 5, zaprosi do składania ofert wykonawców, którzy otrzymali najwyższą ilość punktów przyznawaną wg zasady 1 pkt za każde zrealizowane należycie zamówienie spełniające wymogi określone w warunkach udziału w postępowaniu. Z kolei zgodnie z treścią ogłoszenia o zamówieniu, o udzielenie zamówienia mogli ubiegać się wykonawcy, którzy spełniali warunki dotyczące posiadania wiedzy i doświadczenia, wykazując, że w okresie ostatnich trzech lat przed upływem terminu składania wniosków, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy - w tym okresie, zrealizowali co najmniej 2 zamówienia, których przedmiot obejmował każdorazowo łącznie co najmniej dostarczenie, montaż i uruchomienie systemu kontroli dostępu dla stadionu posiadającego co najmniej 10 000 miejsc siedzących wraz z montażem kołowrotów na wykazanym stadionie.

W celu wykazania spełniania przez wykonawcę powyższego warunku udziału w postępowaniu wraz z wnioskiem należało załączyć wykaz „Doświadczenie zawodowe", w zakresie niezbędnym do wykazania spełniania warunku wiedzy i doświadczenia, tj. dostaw wykonanych w okresie ostatnich 3 lat przed upływem terminu składania wniosków, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, wraz z załączeniem dokumentu potwierdzającego, że dostawy wymienione w wykazie zostały wykonane należycie.

Wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu złożyło 12 wykonawców. Wykonawca „S" AG w załączonym do wniosku wykazie zrealizowanych zamówień wskazał trzy zadania, z czego jedno dotyczyło montażu kołowrotów, a dwa pozostałe montażu furt i furt wysokich.

W dniu 23 marca 2011 r. zamawiający wezwał wykonawcę „S" AG, na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp, do uzupełnienia powyższego wykazu w zakresie niezbędnym do wykazania spełnienia warunku wiedzy i doświadczenia. Zamawiający wskazał również, że jeżeli załączone do wniosku dokumenty potwierdzają spełnienie wskazanego warunku, wzywa wykonawcę do wyjaśnienia, na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy Pzp, czy przedstawione realizacje obejmowały w ramach zakresu prowadzonych prac również montaż kołowrotów.

W dniu 24 marca 2011 r. wykonawca udzielił wyjaśnień, z których wynikało, iż 3 zamówienia wskazane w wykazie obejmowały montaż kołowrotów. Ponadto wykonawca ponownie przesłał wykaz zrealizowanych zamówień, zawierający tym razem ponad sześćdziesiąt pozycji. Zamawiający przy dokonywaniu oceny wniosku wziął pod uwagę także dodatkowe zamówienia przedstawione przez wykonawcę „S" AG w wykazie przesłanym 24 marca 2011 r. i przyznał wykonawcy 15 punktów. Tym samym wykonawca „S" AG uzyskał liczbę punktów wystarczającą do zaproszenia go do składania ofert.

W wyniku wniesionego na powyższą czynność odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej, która wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2011 r. (sygn. akt: KIO 742/11) nakazała unieważnienie czynności oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu oraz powtórzenie czynności badania i oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu. W dniu 20 kwietnia 2011 r. zamawiający ponownie wezwał wykonawcę „S" AG do złożenia wyjaśnień na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy Pzp. Ponadto, zamawiający wezwał również do uzupełnienia wykazu „doświadczenie zawodowe" na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp. W dniu 21 kwietnia 2011 r. wykonawca „S" AG udzielił ponownych wyjaśnień i przesłał wykaz wykonanych zamówień zawierający tym razem osiemnaście pozycji. Zamawiający ponownie ocenił wniosek „S" AG przyznając mu 15 punktów.

W odniesieniu do powyższego należy wskazać, iż zamawiający w sposób nieuprawniony poddał ocenie i przyznał wykonawcy punkty dotyczące wskazanych przez niego w uzupełnionym wykazie zamówień. Uzupełnienie dokumentów w trybie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp powinno bowiem służyć potwierdzeniu spełniania warunków udziału w postępowaniu, a nie uzyskaniu przez wykonawcę większej ilości punktów przy ocenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i tym samym zwiększeniu jego szans na zaproszenie do składania ofert.

W przedmiotowym postępowaniu zamawiający powinien wezwać wykonawcę „S" AG jedynie do wyjaśnienia treści złożonych dokumentów (wykazu, referencji) na podstawie

art. 26 ust. 4 ustawy Pzp, jeżeli zawarte w ww. dokumentach terminy „furty" i „furty wysokie" budziły wątpliwości zamawiającego i nie pozwalały jednoznacznie ocenić zakresu dostaw zrealizowanych przez wykonawcę. Liczba wskazanych przez tego wykonawcę w wykazie pierwotnie załączonym do oferty dostaw (3) wystarczała bowiem do wykazania spełnienia warunków udziału w postępowaniu w sytuacji doprecyzowania ich zakresu. Dopiero gdyby wyjaśnienia wykonawcy nie potwierdziły spełniania warunku posiadania odpowiedniej wiedzy i doświadczenia, zamawiający byłby uprawniony do wezwania wykonawcy na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp o uzupełnienie wykazu dostaw o inne zamówienia wraz z referencjami potwierdzającymi ich należyte wykonanie.

Wyjaśnienia udzielone przez wykonawcę „S" AG w trybie art. 26 ust. 4 ustawy Pzp potwierdziły spełnianie przez niego warunku posiadania odpowiedniej wiedzy i doświadczenia poprzez zrealizowanie 3 zamówień wskazanych w wykazie pierwotnie załączonym do oferty. W zaistniałej sytuacji zamawiający nie był uprawniony do uwzględnienia i punktowania dodatkowych zamówień wskazanych w wyniku wezwania wykonawcy o uzupełnienie dokumentów w trybie art. 26 ust. 3 ustawy Pzp.

Powyższe potwierdziła również Krajowa Izba Odwoławcza w wyroku wydanym w przedmiotowej sprawie (sygn. akt: KIO 742/11) wskazując, iż „(…) nie wolno zamawiającemu skorzystać z uzupełnionego wykazu w sposób wykraczający ponad konieczność potwierdzenia spełnienia warunku udziału w postępowaniu (…)".

Zamawiający uwzględniając przy ocenie wniosku wykonawcy „S" AG zamówienia wskazane w wykazie uzupełnionym na wezwanie zamawiającego w dniu 24 marca 2011 r. i 21 kwietnia 2011 r. oraz przyznając wykonawcy na tej podstawie większą liczbę punktów, dopuścił się naruszenia art. 26 ust. 3 oraz art. 51 ust. 2 ustawy Pzp.

ORZECZNICTWO W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Bieżące orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej i sądów okręgowych

Wyrok KIO 1353/13 z dnia 20 czerwca 2013 r. – zmowa przetargowa

„Na wstępie wskazać należy, że postępowanie o zamówienie publiczne zostało wszczęte w dniu 16 października 2012 roku, a zatem przed dniem wejścia w życie znowelizowanych przepisów ustawy Pzp, w tym art. 24 ust. 2 pkt 5 ustawy Pzp dotyczącego wykluczania wykonawców, którzy należąc do tej samej grupy kapitałowej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, złożyli odrębne oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału w tym samym postępowaniu, o ile nie wykażą, że istniejące między nimi powiązania nie prowadzą do zachwiania uczciwej konkurencji między wykonawcami w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża interesowi lub narusza interes, innego przedsiębiorcy lub klienta. Za czyn nieuczciwej konkurencji uznaje się każde zachowanie rynkowe, któremu można przypisać cechy nieuczciwej konkurencji wskazane w ustawie. Zakaz zmów przetargowych wprowadza art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazując pomiędzy wykonawcami ustaleń których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegających w szczególności na uzgadnianiu warunków składanych ofert, zakresu prac lub ceny.

Opierając się na stanowisku Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 9 sierpnia 2006r. (sygn. akt III SK 6/06), w którym stwierdzono, że: „przedstawienie bezpośredniego dowodu na zaistnienie porozumienia ograniczającego konkurencję jest praktycznie niemożliwe”, Izba uznała za wiarygodne i wystarczające dla stwierdzenie istnienia niedozwolonego porozumienia między wykonawcami dowody i twierdzenia przedstawione przez odwołującego. Wielokrotnie w orzecznictwie Krajowej Izby Odwoławczej wyrażany był pogląd, że istnienie zmowy przetargowej powinno być oceniane po rezultatach i skutkach działań oraz mając na uwadze wszystkie okoliczności sprawy.

Niewątpliwie pomiędzy spółkami B(…) Sp. z o.o. oraz A(…) S.A. istnieją powiązania kapitałowe i osobowe. (…)

W obu ofertach znajdują się pełnomocnictwa z tego samego dnia 8 maja 2013 roku, udzielone przez pana Marka J.(…) - Prezesa Zarządu A(…) S.A. i jednocześnie członka zarządu B(…) Sp. z o.o. (…). Oba pełnomocnictwa mają identyczną treść i umocowują osoby tam wskazane do „samodzielnego działania w imieniu i na rzecz Spółki we wszelkich sprawach związanych z udziałem Spółki w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu ograniczonego organizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (…) na: *Świadczenie usług budowy, rozwoju i utrzymania systemów informatycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wspierających realizację programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE* (…).

Tożsamość osoby decyzyjnej w obu spółkach przemawia za tym, że udzielenie wyjaśnień elementów mających wpływ na wysokość ceny, tylko w odniesieniu do oferty B (…) Sp. z o.o. droższej o ponad 2 mln złotych od oferty A(…) S.A. - w odniesieniu do której zaniechano udzielenia wyjaśnień - było działaniem świadomym, mającym na celu uzyskanie zamówienia publicznego przez spółkę wchodzącą w skład tej samej grupy kapitałowej za cenę wyższą.

Dodatkowo o istnieniu niedozwolonego porozumienia przetargowego między spółkami, świadczą wykazywane przez odwołującego w toku rozprawy podobieństwa obu ofert. Odwołujący wykazał, że oferty A(…) S.A. oraz B(…) sp. z o .o. były przygotowane przez tą samą osobę i z użyciem tych samych narzędzi. Izba przyjęła w poczet materiału dowodowego złożoną przez odwołującego opinię eksperta z zakresu badania pisma ręcznego, maszynowego, podpisów, odcisków pieczątek i dokumentów z dnia 18 czerwca 2013 roku, sporządzoną przez mgr Bogdana P(…) - biegłego z zakresu badania dokumentów przy Sądzie Okręgowym Warszawa - Praga. W ocenie Izby dowód ten stanowi potwierdzenie tego, że ręcznego wpisania numerów na stronach „Spis treści” w obu ofertach dokonała ta sama osoba oraz że do przygotowania oferty posłużono się tymi samymi narzędziami tj. numeratorem stron i pieczęcią „za zgodność z oryginałem”.

Bezsporne są także inne wskazywane przez odwołującego podobieństwa obu ofert:

1. identyczny błąd pisarski w obu ofertach: „kopia dowód wniesienia wadium”,
2. identyczność sposobu zapisu daty w prawym górnym rogu formularza „Warszawa dnia 8-05-2013”.
3. identyczny zakres podwykonawstwa, określony w pkt 8 Formularzy ofertowych, przekraczający 95% ceny każdej z ofert.

Podkreślić należy, że obie spółki zdecydowały się powierzyć realizację tych samych części zamówienia podwykonawcom, jednocześnie z uwagi na zakres powierzonych prac ich wartość ma największy wpływ na całkowitą cenę oferty.

Wskazać należy, że istotnie ustawa Prawo zamówień publicznych nie wyłącza możliwości składania ofert w tym samym postępowaniu przetargowym przez wykonawców powiązanych kapitałowo lub osobowo, jednak zabronione jest uzgadnianie treści składanych ofert pomiędzy odrębnymi uczestnikami przetargu oraz podejmowanie przez nich działań w toku procedury o zamówienie publiczne, które prowadzi do zachwiania uczciwej konkurencji, wpływa negatywnie na uczciwą konkurencję albo stanowi działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. W rozpatrywanym stanie faktycznym mamy do czynienia ze splotem wielu okoliczności, które rozpatrywane łącznie dowodzą istnienia porozumienia między wykonawcami B(…) Sp. z o.o. oraz A(…) S.A., mającemu na celu zachwianie równowagi między konkurentami i uzyskanie zamówienia za wyższą cenę. Okoliczności sprawy wskazują na to, że powiązane ze sobą kapitałowo i osobowo spółki, świadomie wykorzystały mechanizm przewidziany w art. 90 ust. 3 ustawy Pzp, umożliwiający uchylenie się od udzielenia wyjaśnień elementów, mających wpływ na wysokość ceny i działaniem tym doprowadziły do wyboru oferty, należącej do tej samej grupy kapitałowej za cenę o ponad 2 mln wyższą. Działanie takie należy ocenić jako działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami, mające na celu uzyskanie korzyści w sferze gospodarczej. Spółki, działające w porozumieniu poprzez swoje celowe działania i zaniechania, podjęte w toku postępowania wpłynęły na podjęcie przez zamawiającego decyzji o wyborze oferty droższej o ponad 2mln zł. Ponadto działaniem swym spółki doprowadziły do ograniczenia konkurencji pomiędzy sobą, która winna być niewątpliwie podstawowym celem działania wykonawców, ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego. Zamiar i cel porozumienia zawartego pomiędzy spółkami wynika z całokształtu okoliczności związanych ze złożeniem ofert a także działaniami podjętymi w toku procedury o zamówienie publiczne".

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 1218/13, 1225/13 z dnia 6 czerwca 2013 r. – zmowa przetargowa

„Obaj Odwołujący podnosili, wobec zaniechania odrzucenia przez Zamawiającego ofert złożonych przez T(…) i M(…), zarzut naruszenia art. 89 ust. 1 pkt 3 Prawa zamówień publicznych w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i

konsumentów, art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, przez zaniechanie odrzucenia ofert złożonych przez wykonawców pozostających w zmowie przetargowej (zarzut ten w odwołaniu sygn. akt KIO 1218/13 dotyczył I, II, III i IV części postępowania, a w odwołaniu sygn. akt KIO 1225/13 – części V i VI). Zasadniczo nie były sporne powiązania różnego rodzaju, zarówno kapitałowe, jak i osobowe, pomiędzy M(…) a T(…), zbieżność w formułowaniu pism składanych w postępowaniu o udzielenie zamówienia i postępowaniu odwoławczym, posługiwanie się potencjałem jednego wykonawcy przez drugiego wykonawcę z nim powiązanego, reprezentowanie przez tego samego pełnomocnika obu wykonawców w obu postępowaniach odwoławczych – jednak zdaniem M(…) i Walentego P(…) nie miały one żadnego znaczenia. W ocenie składu orzekającego same te okoliczności nie musiałyby przesądzić o tym, że doszło do ,,zmowy przetargowej" (art. 89 ust. 1 pkt 3 Prawa zamówień publicznych nakazuje odrzucenie oferty, jeżeli jej złożenie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, natomiast czynem nieuczciwej konkurencji jest zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, które zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub konsumenta; z kolei zgodnie z art. 6. ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające m.in. na ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów i podziale rynków zbytu lub zakupu), jednak efekt, do którego doprowadziły – uzyskanie zamówienia przez obu wykonawców we wszystkich częściach postępowania - nie pozwala na akceptację poglądu, że był to jedynie przypadkowy zbieg zdarzeń.

Bezsprzecznie obaj wykonawcy – M(…) i T(…) - zaoferowali najniższe ceny we wszystkich częściach postępowania, a w części III i VI - doszło niejako do ,,ustąpienia miejsca" wykonawcy, który złożył ofertę droższą (wskutek wskazania we własnej ofercie błędu w obliczeniu ceny). W ten sposób doszło do podziału rynku – każda z tych firm otrzymała po trzy części zamówienia, przy czym dla części III i VI ewidentnie nie odbyło się to w warunkach walki konkurencyjnej. W takich okolicznościach Zamawiający nie podjął decyzji o odrzuceniu ofert na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 3 Prawa zamówień publicznych, stwierdzając, że Prawo zamówień publicznych nie daje mu ku temu odpowiednich instrumentów. Jednak Zamawiający podjął daleko idące wątpliwości w tej kwestii, skoro

zdecydował się zawiadomić o faktach zaistniałych w postępowaniu Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Biorąc pod uwagę tak ustalone okoliczności, Izba stwierdziła, że w niniejszym postępowaniu doszło do naruszenia art. 89 ust. 1 pkt 3 Prawa zamówień publicznych przez zaniechanie odrzucenia ofert M(…) i T(…). Efektem szeregu działań podejmowanych przez T(…) i M(…) był podział rynku – i skład orzekający uznał efekt tych działań za wystarczającą podstawę do uznania, że doszło do zmowy wykonawców. Niewątpliwie wykonawcy ci zaoferowali najniższe ceny we wszystkich częściach zamówienia – ze względu na całokształt sytuacji, można przypuszczać, że spodziewanie się uzyskanie zamówienia w całości przez obie te firmy umożliwiło kalkulację cen na możliwie niskim poziomie. Reasumując, Izba uznała zarzut naruszenia art. 89 ust. 1 pkt 3 Prawa zamówień publicznych w obu odwołaniach za uzasadniony. W konsekwencji Izba nakazała odrzucenie ofert M(…) i T(…) we wszystkich częściach postępowania, w których złożyli oferty, przy czym nie ma dla powyższego znaczenia, że Zamawiający już odrzucił oferty tych wykonawców w części III i VI (uczynił to na innej podstawie prawnej, co do której Izba nie zajmowała stanowiska, bowiem nie była objęta żadnym zarzutem rozpatrywanych odwołań)".

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 1439/13 z dnia 1 lipca 2013 r. – dysponowanie zasobami podmiotów trzecich

„Wszystkie te elementy, jakie ustawodawca przewidział w przepisie § 1 ust. 6 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane a Zamawiający w pkt 7.2 SIWZ, mają służyć przekonaniu Zamawiającego, że na etapie składania oferty wykonawca znajduje się w takiej sytuacji, że łączący go z innym podmiotem stosunek prawny (względnie, przyjmująca określone ramy prawne zapowiedź tego stosunku, co mieści się w pojęciu „charakteru stosunku, jaki będzie łączył wykonawcę z innym podmiotem"), pozwala na stanowczą i jednoznaczną ocenę, że wykonawca będzie dysponował zasobami innych podmiotów w stopniu niezbędnym dla należytego wykonania zamówienia oraz że stosunek, który łączy wykonawcę z tym podmiotem gwarantuje rzeczywisty dostęp do ich zasobów. Te okoliczności winien wykazać wykonawca, za pomocą zobowiązania podmiotu trzeciego, lub innego dokumentu, obrazującego wzajemną relację między tymi podmiotami (przypomnienia wymaga, że zobowiązanie, o którym traktuje art. 26 ust. 2 b ustawy jest jedynie przykładowym środkiem dla wykazania posiadania odpowiednich

zasobów podmiotu trzeciego). W świetle wskazanych przepisów a także wymagań postawionych w analizowanym postępowaniu, szczegółowość i zakres informacyjny składanego przez wykonawcę dokumentu musi pozwalać na stwierdzenie, jaki jest zakres dostępnych wykonawcy zasobów innego podmiotu, jaki będzie sposób wykorzystania zasobów innego podmiotu przez wykonawcę przy wykonywaniu zamówienia, charakter stosunku, który będzie łączył wykonawcę z innym podmiotem, wreszcie, jaki jest zakres i okres udziału innego podmiotu przy wykonywaniu zamówienia".

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 764/13 z dnia 18 kwietnia 2013 r. – unieważnienie postępowania

„Formuła art. 93 ust.1 ustawy pzp ma charakter nakazu po stronie zamawiającego. Zamawiający ma obowiązek unieważnić postępowanie w sytuacjach wskazanych w tym przepisie.

Zamawiający unieważnia prowadzone postępowanie tylko w sytuacji, gdy wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć. Przy czym należy zwrócić uwagę, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem sądów powszechnych „interesu publicznego" nie można utożsamiać z indywidualnym interesem zamawiającego, nawet jeżeli ma on charakter interesu ekonomicznego (wyrok Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 22.09.2009r. Sygn. akt III CA 418/09).

Na podstawie okoliczności przedmiotowej sprawy, a ustalonych z pism procesowych to jest odwołania i odpowiedzi na odwołanie oraz na podstawie przedstawionych dowodów na rozprawie w tym oświadczeń zamawiającego, Izba bezsprzecznie ustaliła, że zawiązanie spółki pracowniczej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie wpłynie na zmianę interesu publicznego, którego celem jest powierzenie dotychczasowych funkcji zamawiającego, a objętego przedmiotowym zamówieniem (świadczenie usług prania, transportowych, gastronomicznych oraz utrzymania czystości dla E(…), podmiotowi zewnętrznemu.

Interes publiczny prowadzenia dalej postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie schodzi na plan dalszy z powodu pojawienia się w toku postępowania spółki pracowniczej, która ma w planie przejąć dotychczasową funkcję zamawiającego w zakresie objętym przedmiotowym zamówieniem publicznym."

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 831/13 z dnia 29 kwietnia 2013 r. – nieprawdziwe informacje

„Nadto, Izba uwzględniając odwołanie i nakazując powtórzenie czynności zgodnie z treścią sentencji kierowała się również wyrokiem Sadu Okręgowego w Toruniu z dnia 06.12.2012 r., sygn. akt: VI Ga 134/12, który wskazywał, że zanim Zamawiający skorzysta z art. 24 ust. 2 pkt 3 Pzp winien jednoznacznie ustalić i potrafić dowieść, że złożona informacja jest nieprawdziwa i jako taka została złożona świadomie. Pozyskaniu stosownej wiedzy winno służyć stosowne wezwanie w trybie art. 26 ust. 4 Pzp. (str. 5 i 6 uzasadnienia orzeczenia). W ocenie Izby, powyższe wezwanie winno temu służyć w pierwszej kolejności (Zamawiający w tym zakresie nawet nie próbował uzyskać wyjaśnień od Odwołującego, a pismo Odwołującego z dnia 08.04.2013 r. nie spełnia takiej roli w sposób wystarczający). Nadto, z uwagi na obowiązywanie ustawy z dnia 12 października 2012 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1271), jak i Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2013 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. z 2013 r. poz. 231), Izba uznała za zasadne i konieczne wezwanie w trybie § 1 ust. 5 przywołanego rozporządzenia wystawcy referencji załączonych przez Odwołującego do wykazu robót o przedłożenie dodatkowych informacji lub dokumentów bezpośrednio Zamawiającemu, tudzież Wykonawcy, który realizował generalnie roboty budowlane na rzecz Nadleśnictwa K(…), czy korzystał z wiadomych podwykonawców przy realizacji wykazywanych zadań i potwierdza przywoływane, przez wystawcę referencji załączonych do oferty Odwołującego, okoliczności.”

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 894/13 z dnia 10 maja 2013 r. – polisa

„Izba nie zgadza się również z Zamawiającym, że sam grupowy (zbiorowy) charakter złożonej polisy wyłącza co do zasady możliwość posłużenia się nią jako prawidłowym dowodem potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej wykonawcy spełniającym wymogi SIWZ. Taki dokument nie potwierdza bowiem indywidualnej sytuacji wykonawcy składającego ofertę. Zdaniem Izby dla oceny spełnienia warunku udziału w postępowaniu decydująca winna być treść przedkładanej polisy i warunków zawartej umowy ubezpieczenia, a nie wyłącznie jej charakter - indywidualny czy

zbiorowy. Polisy zbiorowe są bowiem bardzo często spotykanym rozwiązaniem, szczególnie w przypadku spółek działających w ramach grup kapitałowych, gdzie zawierana jest umowa generalna, w ramach której ubezpieczony jest nie jeden podmiot indywidualnie, lecz grupa podmiotów. Ocena spełniania warunków udziału w postępowaniu w zakresie zdolności ekonomicznej winna zatem powyższe realia rynkowe uwzględniać. Na dopuszczalność takiego rozwiązania wskazuje także orzecznictwo KIO (np. wyrok z 28 października 2011 r. sygn. akt KIO 2222/11, KIO 2223/11). Zamawiający, uzasadniając niedopuszczalność posłużenia się polisą grupową, wskazywał, że nie potwierdza ona samodzielnego spełnienia warunku udziału w postępowaniu i że być może ubiegając się o polisę podmiot nie uzyskałby takich warunków samodzielnie. Izba zauważa, że choć istotnie celem żądania polisy lub innego dokumentu potwierdzających posiadanie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na żądaną kwotę jest weryfikacja wiarygodności ekonomicznej wykonawcy składającego ofertę, to zgodnie z treścią warunku udziału w postępowaniu w odniesieniu do sytuacji ekonomicznej weryfikacji tej podlega fakt posiadania przez wykonawcę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na podaną w SIWZ sumę gwarancyjną i zapłaty składki, a nie warunki jego udzielenia (np. wysokość składki w zamian za wymaganą sumę ubezpieczenia). Niewątpliwie jednak niezależnie od charakteru polisy OC (zbiorowa, indywidualna) czy dokumentu przedstawionego na dowód posiadania ubezpieczenia OC (np. polisa, certyfikat) z dokumentu tego winno wynikać jednoznacznie i bezspornie, iż dany wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia na wymaganą przez Zamawiającego minimalną sumę gwarancyjną (…).Za niezgodne z istotą celu polisy jako potwierdzenia zdolności ekonomicznej wykonawcy byłoby natomiast przyjęcie, iż prawidłowym jest ubezpieczenie, w którym kilka czy kilkanaście podmiotów objętych jest jedną łączną sumą gwarancyjną spełniającą wymóg SIWZ, konkurując między sobą w zakresie ochrony ubezpieczeniowej, podczas gdy Zamawiający wymagał, aby to wykonawca był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej na określoną przez Zamawiającego kwotę.”

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 938/13 z dnia 17 maja 2013 r. – tajemnica przedsiębiorstwa

„Na marginesie Izba wskazuje na nieprawidłowy sposób postępowania w zakresie odtajnienia informacji uznanych przez wykonawców za tajemnicę przedsiębiorstwa. Izba wskazuje, iż wszystkie czynności w tym również badanie w zakresie zasadności zastrzeżenia części oferty

jako tajemnicę przedsiębiorstwa winny odbyć się do wyboru oferty najkorzystniejszej. Za nieprawidłowe należy uznać działanie zamawiającego polegające na odtajnieniu części informacji dopiero 10 dni po wyborze oferty najkorzystniejszej. Skoro jak twierdził na rozprawie odwołujący działanie takie miało na celu ochronę wykonawców i chciał on odczekać z odtajnieniem do upływu terminu na wniesienie środków ochrony prawnej od tej czynności winien był wstrzymać się z wyborem oferty najkorzystniejszej. Niewątpliwie czynność badania zasadności zastrzeżenia części oferty jako tajemnica przedsiębiorstwa mieści się w czynności badania i oceny ofert. Podejmując decyzję o wyborze oferty najkorzystniejszej zamawiający, winien również był odtajnić treść ofert skoro uznał, że zastrzeżone informacje nie stanowią tajemnicy przedsiębiorstwa, dając tym samym wszystkim wykonawcom możliwość zapoznania się z tymi informacjami. Tym samym należało uznać, iż zamawiający naruszył dyspozycję art. 7 ust. 1 ustawy Pzp."

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 992/13 z dnia 16 maja 2013 r. – rażąco niska cena

„(…) jak wynika z literalnego brzmienia art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp - przy ocenie czy mamy do czynienia z „rażąco niską ceną" należy brać pod uwagę cenę całkowitą oferty a nie ceny jednostkowe za poszczególne elementy oferty. Tak więc ocena tego czy dana oferta zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia powinna być dokonana, co do zasady, w odniesieniu do całości ceny zaproponowanej przez wykonawcę (przykładowo wyrok SO w Lublinie z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 425/04 oraz wyrok SO w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 219/05). Tymczasem w niniejszym stanie faktycznym odwołujący odnosi rażąco niską cenę do jednego z elementów ceny, tj. ceny za rozbudowę i modernizację platformy sprzętowej (punkt 1.1.1.). Odwołujący zakwestionował bowiem jedynie cenę tego elementu ceny, mimo iż sam dalej podnosi, iż „zamawiający nie powinien ingerować w zasady przeprowadzenia kalkulacji wewnętrznej (w obrębie przedmiotu zamówienia) dokonanej przez wykonawcę". Tymczasem „kalkulacja ceny jest prawem i jednocześnie obowiązkiem wykonawcy. W ramach tego prawa wykonawca na potrzeby każdego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego może przyjąć swoją strategię budowy ceny. (...) Fakt, iż pewna część oferty, czy pewna usługa mogłaby być uznana za rażąco niską nie skutkuje koniecznością odrzucenia oferty jako oferującej cenę rażąco niską" (wyrok z dnia 9 lipca 2010 r., sygn. akt KIO 1237/10). Niewątpliwym jest, iż przedmiotem tego zamówienia jest zakup wyspecjalizowanych usług oraz produktów

informatycznych dedykowanych wyłącznie dla potrzeb tego konkretnego zamawiającego. A ponieważ zamawiający dopuścił możliwość uzyskania oczekiwanego przez niego rezultatu w zależności od przyjętej przez danego wykonawcę koncepcji, w tym np. „sposobu zapewnienia zasobu (dostawa/modernizacja/wykorzystanie istniejącego bez zmian)" kalkulacja danego elementu ceny mogła być skalkulowana inaczej przez każdego z wykonawców. Każdy z wykonawców ma bowiem własny sposób budowania strategii cenowej w składanej ofercie i kalkulacji jej elementów składowych. Tak więc różnica w cenie oferty pomiędzy cenami zaoferowanymi w ofertach złożonych przez poszczególnych wykonawców ubiegających się o przedmiotowe zamówienie jest naturalnym objawem strategii cenowej tego wykonawcy, jak i konkurencji na rynku tego rodzaju usług. Nie jest także elementem wystarczającym dla stwierdzenia rażąco niskiej ceny którejś z ofert. Tak więc nawet gdyby przyjąć, że cena oferty wykonawcy S(…) w kwestionowanym zakresie, a więc punkcie 1.1.1. jest ceną zaniżoną w stosunku do cen tego elementu w ofercie innych wykonawców to nadal nie pozwala to na uznanie zasadności twierdzenia, że cena całej oferty jest ceną rażąco niską. Nie można bowiem przyjąć, że oferta zawiera rażąco niską cenę wyłącznie na podstawie jednego z jej elementów. A ponadto stwierdzić należy, iż różnica w cenie ofertowej za wykonanie całości przedmiotu zamówienia pomiędzy ofertą odwołującego i wykonawcy S(…) wynosi jedynie około 42 000,00 zł, a wyrażona procentowo zaledwie 1,23%. Tym samym brak jest podstaw do uznania, iż zaoferowana przez wykonawcę Sygnity cena jest ceną rażąco niską."

pełny tekst orzeczenia

Wyrok KIO 1239/13 z dnia 7 czerwca 2013 r. – tajemnica przedsiębiorstwa

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 8 ust. 1 w zw. z ust. 3 ustawy Pzp poprzez zaniechanie ujawnienia wyjaśnień wykonawcy Pentacomp w zakresie rażąco niskiej ceny Izba nie podzieliła stanowiska odwołującego. W ocenie Izby wyjaśnienia złożone przez tego wykonawcę które wskazywały szczegółowy sposób kalkulacji ceny oferty poprzez odniesienie się do kosztów realizacji Etapu 1a, Etapu 1b, przyjęte zasady rozliczenia, koszty gwarancji, wreszcie koszty zakupu oferowanego sprzętu i oprogramowania ukazujące posiadane przez niego rabaty mogą stanowić tajemnicę przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Nie sposób nie zgodzić się z przystępującym, iż informacje te mają wartość gospodarczą a przy uwzględnieniu zachowania poufności tych informacji poczynione przez P(…) zastrzeżenie należało uznać za prawidłowe. Tym samym zarzut Izba uznała, iż zarzut powyższy nie potwierdził się.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 8 ust. 1 w zw. z ust. 3 ustawy Pzp poprzez zaniechanie ujawnienia treści ofert wykonawców ubiegających się o udział w postępowaniu oraz odmowę udostępnienia wykonawcy treści tych ofert w zakresie załącznika nr 1 do formularza ofertowego Izba podzieliła stanowisko prezentowane przez odwołującego. W ocenie Izby informacje zawarte w załączniku nr 1 do formularza ofertowego nie stanowią tajemnicy przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Nie sposób pominąć faktu, że zamawiający szczegółowo opisał swoje wymagania co do infrastruktury sprzętowo-systemowej. W ocenie Izby nie noszą znamion tajemnicy przedsiębiorstwa informacje wskazujące na producenta oraz model oferowanego sprzętu. Zamawiający w przedmiotowym postępowaniu nie pozostawił wykonawcom dowolności w zakresie skomponowania infrastruktury sprzętowo-systemowej co mogłoby by być uznane za know-how danego wykonawcy. Zdaniem Izby tajemnicy przedsiębiorstwa nie stanowi umiejętność doboru sprzętu odpowiadającego szczegółowym wymogom postawionym przez zamawiającego. Za powyższym przemawia chociażby fakt, że wszyscy wykonawcy zaoferowali np. taki sam model serwera. Za tajemnicę przedsiębiorstwa nie sposób również uznać treści załącznika nr 1 do formularza ofertowego w zakresie kolumny „Oferowane parametry przez Wykonawcę". Wykonawcy, którzy zastrzegli treść tego załącznika nie zawarli tam żadnych informacji, które mogłyby stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa, gdyż de fato przepisali we wzmiankowanej kolumnie informacje zawarte w kolumnie „Wymagane minimalne parametry określone przez zamawiającego". Tym samym należało uznać, iż zamawiający dokonał błędnej oceny zastrzeżeń poczynionych przez wykonawców P(…) i I(…) w zakresie utajnienia załącznika nr 1 do formularza ofertowego i winien był odtajnić treść ofert tych wykonawców we wskazanym zakresie.

pełny tekst orzeczenia

Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2013 r. o sygn. akt: XIX Ga 179/13 dotyczący odrzucenia odwołania przez Izbę na podstawie art. 189 ust. 2 pkt 7 ustawy Pzp, oceny spełnienia warunków udziału w postępowaniu oraz rażąco niskiej ceny – wyrok wydany w wyniku wniesienia skargi Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na postanowienie Izby o sygn. akt: KIO 252/13

tekst orzeczenia

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 marca 2013 r. o sygn. akt: V Ca 3270/12 dotyczący wpływu naruszenia na wynik postępowania oraz kosztów postępowania skargowego – wyrok wydany w wyniku wniesienia skargi Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na wyrok Izby o sygn. akt: KIO 2115//13, KIO 2129/13

tekst orzeczenia

ANALIZY SYSTEMOWE

NR 6/2013

Biuletyn Informacyjny Urzędu Zamówień Publicznych 01.01.2013 – 30.06.2013

I. Rynek zamówień publicznych

Liczba opublikowanych ogłoszeń

Rodzaj ogłoszenia	Miejsce publikacji		RAZEM
	BZP	TED	
O zamówieniu	82 299	11 147	**93 446**
O zamówieniu w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa / na podwykonawstwo	49	31	**80**
O udzieleniu zamówienia	81 029	11 904	**92 933**
O konkursie	60	15	**75**
O wynikach konkursu	40	32	**72**
O zmianie ogłoszenia	23 458	7 548*	**31 006**
O koncesji na usługi / roboty budowlane	10	13	**23**
O zamiarze zawarcia umowy	2 994	448	**3 442**
Informacyjne o planowanych zamówieniach	-	313	**313**
O profilu nabywcy	-	14	**14**
RAZEM	**189 939**	**31 465**	**221 404**

* - ogłoszenia dotyczące dodatkowych informacji, informacji o niekompletnej procedurze lub sprostowania

Postępowania wszczęte według rodzaju zamówienia

Rodzaj zamówienia	BZP	TED
Roboty budowlane	28,86%	8,00%
Dostawy	35,65%	50,47%
Usługi	35,49%	41,53%

Postępowania wszczęte według trybu postępowania

Tryb	BZP	TED
Przetarg nieograniczony	99,12%	96,34%
Przetarg ograniczony	0,50%	2,96%
Negocjacje z ogłoszeniem	0,05%	0,51%
Dialog konkurencyjny	0,02%	0,19%
Licytacja elektroniczna	0,31%	-

Kryteria oceny ofert
(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Kryterium	Odsetek postępowań			
	roboty budowlane	dostawy	usługi	Ogółem
Cena jako jedyne kryterium	95%	93%	86%	91%
Cena i inne kryteria	5%	7%	14%	9%

Postępowania, w których przewidziano zaliczkowanie
(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	Liczba postępowań	Odsetek w ogólnej liczbie postępowań
Roboty budowlane	221	0,27%
Dostawy	209	0,25%
Usługi	297	0,36%
Razem	**727**	**0,88%**

Postępowania, w których zamawiający zastrzegł, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy, u których ponad 50% zatrudnionych stanowią osoby niepełnosprawne
(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	Liczba postępowań	Odsetek w ogólnej liczbie postępowań
Roboty budowlane	41	0,05%
Dostawy	38	0,05%
Usługi	100	0,12%
Razem	**179**	**0,22%**

Postępowania, w których przewidziano unieważnienie postępowania w przypadku nie przyznania środków pochodzących z budżetu UE i in.
(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	Liczba postępowań	Odsetek w ogólnej liczbie postępowań
Roboty budowlane	1 043	1,27%
Dostawy	991	1,20%
Usługi	2 450	2,98%
Razem	**4 484**	**5,45%**

Postępowania, w których przewidziano istotne zmiany postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty
(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	Liczba postępowań	Odsetek w ogólnej liczbie postępowań
Roboty budowlane	19 148	23,25%
Dostawy	17 529	21,29%
Usługi	19 395	23,55%
Razem	**56 072**	**68,09%**

Zamówienia udzielone według rodzaju zamówienia

Rodzaj zamówienia	BZP	TED
Roboty budowlane	21,62%	6,48%
Dostawy	36,53%	44,59%
Usługi	41,85%	48,93%

Zamówienia udzielone według trybu postępowania

Tryb	BZP	TED
Przetarg nieograniczony	83,25%	84,41%
Przetarg ograniczony	0,36%	2,36%
Negocjacje z ogłoszeniem	0,04%	1,18%
Negocjacje bez ogłoszenia	0,06%	11,95%*
Dialog konkurencyjny	0,01%	0,10%
Wolna ręka	13,46%	-
Zapytanie o cenę	2,61%	nie ogłasza się
Licytacja elektroniczna	0,21%	nie ogłasza się

* - w tym wolna ręka

Wartość udzielonych zamówień*

Wartość zamówień	21,084 mld zł

Rodzaj zamówienia	Struktura zamówień wg wartości
Roboty budowlane	58%
Dostawy	21%
Usługi	21%

* - wartość określono na podstawie danych z ogłoszeń o udzieleniu zamówienia opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (dotyczących postępowań o wartości od 14.000 euro do progów UE)

Ogłoszenia o zamówieniu z ogłoszeniami o udzieleniu zamówienia

(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Okres	Liczba ogłoszeń o zamówieniu	Liczba ogłoszeń o zamówieniu, w których opublikowano ogłoszenie o udzieleniu zamówienia	Odsetek
rok 2011	172 473	143 824	83,39%
I poł. 2012	81 191	69 553	85,67%
rok 2012	174 239	147 503	84,66%
I kw. 2013	35 995	30 567	84,92%

Średnia liczba ofert składanych i odrzucanych

(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	Liczba ofert	
	składanych	odrzucanych
Roboty budowlane	5,91	2,49
Dostawy	2,52	1,58
Usługi	3,11	1,78
Średnio	**3,19**	**1,86**

Zamówienia udzielone według województw

(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Województwo	Odsetek liczby	Odsetek wartości
dolnośląskie	7%	8%
kujawsko-pomorskie	4%	5%
lubelskie	6%	5%
lubuskie	2%	3%
łódzkie	5%	6%
małopolskie	10%	9%
mazowieckie	17%	17%
opolskie	2%	2%
podkarpackie	6%	6%
podlaskie	3%	3%
pomorskie	6%	5%
śląskie	10%	11%
świętokrzyskie	3%	3%
warmińsko-mazurskie	4%	4%
wielkopolskie	8%	7%
zachodniopomorskie	5%	5%

Średni czas trwania postępowań

(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	2012	2013
Roboty budowlane	39 dni	42 dni
Dostawy	31 dni	32 dni
Usługi	30 dni	31 dni
Średnio	**31 dni**	**33 dni**

Procentowa wartość udzielanych zamówień według kategorii zamawiających

(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Kategorie zamawiających	% wartości
Administracja rządowa centralna	2,50%
Administracja rządowa terenowa	2,10%
Administracja samorządowa	52,73%
Instytucja ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego	0,18%
Organ kontroli państwowej lub ochrony prawa, sąd lub trybunał	0,87%
Uczelnie publiczne	4,76%
Podmiot prawa publicznego	6,05%
Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	10,72%
Inny	20,10%

Procent liczby udzielanych zamówień według kategorii zamawiających

(zamówienia powyżej 14 000 euro)

Kategorie zamawiających	Udział
Administracja rządowa centralna	2,35%
Administracja rządowa terenowa	2,93%
Administracja samorządowa	40,96%
Instytucja ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego	0,29%
Organ kontroli państwowej lub ochrony prawa, sąd lub trybunał	1,11%
Uczelnie publiczne	6,60%
Podmiot prawa publicznego w tym Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	19,76%
Zamawiający sektorowy	1,76%
Inny	24,25%

Rodzaj udzielanych zamówień według kategorii zamawiających

(zamówienia powyżej 14 000 euro)

Kategorie zamawiających	Udział procentowy		
	roboty budowlane	dostawy	usługi
Administracja rządowa centralna	13,04%	25,21%	61,75%
Administracja rządowa terenowa	10,26%	37,84%	51,89%
Administracja samorządowa	31,91%	19,59%	48,49%
Instytucja ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego	11,19%	34,33%	54,48%
Organ kontroli państwowej lub ochrony prawa, sąd lub trybunał	9,21%	31,40%	59,40%

Uczelnie publiczne	8,50%	53,93%	37,57%
Podmiot prawa publicznego w tym Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	6,94%	65,09%	27,97%
Zamawiający sektorowy	10,21%	42,02%	47,77%
Inny	15,54%	42,11%	42,35%

Struktura procentowa trybów udzielania zamówień według kategorii zamawiających

(zamówienia powyżej 14 000 euro ale poniżej progów UE)

Kategorie zamawiających	Tryb [%]							
	PN	PO	NO	NB	DK	WR	ZC	LE
Administracja rządowa centralna	74,44	0,63	0,00	0,07	0,00	21,01	3,64	0,21
Administracja rządowa terenowa	80,23	0,35	0,00	0,00	0,00	13,66	4,99	0,78
Administracja samorządowa	85,19	0,22	0,04	0,03	0,01	12,17	2,00	0,34
Instytucja ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego	85,07	0,00	0,00	0,37	0,00	10,07	2,24	2,24
Organ kontroli państwowej lub ochrony prawa, sąd lub trybunał	65,02	0,58	0,19	0,68	0,10	19,09	14,34	0,00
Uczelnie publiczne	79,63	0,10	0,03	0,10	0,02	15,91	4,16	0,05
Podmiot prawa publicznego	81,93	0,65	0,04	0,08	0,00	14,36	2,78	0,15
Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	90,23	0,38	0,03	0,05	0,01	8,48	0,82	0,00
Inny	79,22	0,62	0,06	0,08	0,02	16,75	3,21	0,04

Liczba zamówień udzielonych polskim wykonawcom na rynkach innych państw członkowskich UE z uwzględnieniem wartości tych zamówień*

Państwo	Liczba kontraktów	Rodzaj zamówienia	Równowartość w EUR
Austria	1	1 x dostawy	brak danych
Belgia	7	7 x usługi	3 928 700 EUR
Czechy	7	3 x dostawy 4 x usługi	198 121 057 EUR
Dania	2	2 x dostawy	26 570 000 EUR
Estonia	4	4 x dostawy	1 175 643 EUR
Litwa	3	1 x dostawy 2 x usługi	1 301 338 EUR
Luksemburg	5	5 x usługi	248 500 EUR
Łotwa	1	1 x usługi	180 850 EUR
Niemcy	5	2 x dostawy 3 x usługi	1 211 865 EUR
Słowacja	1	1 x dostawy	4 410 000 EUR
Węgry	4	2 x dostawy 2 x usługi	5 963 296 EUR
Włochy	5	4 x dostawy 1 x usługi	151 446 100 EUR
Razem	**45**	**20 x dostawy 25 x usługi**	**394 557 349 EUR**

* - dane na podstawie ogłoszeń o udzieleniu zamówienia zamieszczonych w Dzienniku Urzędowym UE (strona internetowa TED)

Liczba zamówień udzielonych przez polskich zamawiających wykonawcom zagranicznym z uwzględnieniem wartości tych zamówień*

Państwo	Rodzaj zamówienia – liczba kontraktów, wartości kontraktów [w PLN]								Razem	
	roboty budowlane		dostawy		usługi		konkurs			
Austria			3	2 105 824	3	8 603 749			**6**	**10 709 573**
Belgia			9	2 705 636	1	11 100 000			**10**	**13 805 636**
Białoruś					1	106 533			**1**	**106 533**
Bułgaria					1	252 694 280			**1**	**252 694 280**
Chorwacja					1	11 100 000			**1**	**11 100 000**
Czechy	2	11 324 181	9	5 253 196	2	8 972 710			**13**	**25 550 087**
Cypr			4	17 011 050					**4**	**17 011 050**
Dania					1	1 588 747			**1**	**1 588 747**
Finlandia			2	2 331 368					**2**	**2 331 368**
Francja			10	6 361 485	8	33 165 021			**18**	**39 526 506**
Hiszpania	13	2 040 326 157			5	95 740 813			**18**	**2 136 066 970**
Holandia			17	52 920 630	4	73 928 937			**21**	**126 849 567**
Indie			1	362 943					**1**	**362 943**
Irlandia					1	7 680 821			**1**	**7 680 821**
Izrael					1	1 121 834			**1**	**1 121 834**
Japonia	1	148 000 000							**1**	**148 000 000**
Kanada			2	19 079 326					**2**	**19 079 326**
Kazachstan			1	1 065 499					**1**	**1 065 499**
Korea Południowa	1	66 163 152							**1**	**66 163 152**
Litwa			1	3 624 000					**1**	**3 624 000**
Luksemburg					1	755 999			**1**	**755 999**
Łotwa			2	599 600					**2**	**599 600**
Niemcy	4	5 223 363 931	49	329 368 671	11	84 279 557			**64**	**5 637 012 159**
Norwegia					1	3 380 000			**1**	**3 380 000**
Szwajcaria			24	9 148 455	4	64 723 115			**28**	**73 871 570**
Szwecja			2	2 954 645					**2**	**2 954 645**
Turcja			3	6 969 148					**3**	**6 969 148**
Ukraina					1	14 085 751			**1**	**14 085 751**
USA			2	1 550 000	10	71 144 792			**12**	**72 694 792**
Węgry					1	12 319 000			**1**	**12 319 000**
Wielka Brytania			85	10 683 182	6	24 160 037			**91**	**34 843 219**
Włochy	2	301 905 116	15	3 586 251					**17**	**305 491 366**
Razem	**23**	**7 791 082 536**	**241**	**477 680 909**	**64**	**780 651 696**	**0**	**0**	**328**	**9 049 415 140**

* - dane na podstawie ogłoszeń o udzieleniu zamówienia zamieszczonych w Dzienniku Urzędowym UE (strona internetowa TED)

II. Kontrola udzielania zamówień publicznych

Kontrole uprzednie

Kontrole	Liczba	
Wszczęte	113	
Zakończone	114	
Wyniki kontroli	**Liczba**	**Struktura procentowa**
Nie stwierdzono naruszeń	75	66%
Stwierdzono naruszenia	39	34%
w tym:		
	0	0%
zalecenie unieważnienia	20	51%
ponowna ocena	19	49%
uchybienia formalne		

Kontrole doraźne

Kontrole	Liczba	
Wszczęte	29	
Zakończone	52	
Wyniki kontroli	**Liczba**	**Struktura procentowa**
Brak naruszeń	3	6%
Stwierdzono naruszenia	49	94%
W tym: zawiadomienie RDFP	16	33%

Kontrole doraźne zawiadomień
(kontrola wyboru trybu udzielenia zamówienia na podstawie zawiadomień kierowanych do Prezesa UZP w związku z art. 62 ust. 2 i art. 67 ust. 2 ustawy Pzp)

Kontrole	Liczba	
Wszczęte	16	
Zakończone	32	
Wyniki kontroli	**Liczba**	**Struktura procentowa**
Nie stosuje się ustawy	0	0%
Nie stwierdzono naruszeń	2	6%
Stwierdzono naruszenia	30	94%
w tym:		
	30	100%
uchybienia formalne	20	67%
zawiadomienie RDFP		

Postępowania wyjaśniające

Postępowania wyjaśniające	**Liczba**	
Wszczęte	178	
Zakończone	648	
Wyniki postępowań	**Liczba**	**Struktura procentowa**
przekazane do kontroli	55	8%

III. Środki ochrony prawnej

Liczba odwołań i sposób ich rozstrzygnięcia

	Liczba	
Wniesiono ogółem	1 592	
Rozpatrzono ogółem	1 605	
Sposób rozpatrzenia	**Liczba**	**Rozkład procentowy**
Zwrócone	126	8%
Odrzucone	66	4%
Umorzone postępowanie	239	15%
Umorzone postępowanie – zarzuty uwzględnione przez zamawiającego	272	17%
Oddalone	521	32%
Uwzględnione	381	24%

Odwołania wnoszone w zależności od rodzaju zamówienia

Rodzaj zamówienia	2013 r.	2012 r.
Roboty budowlane	22%	31%
Dostawy	29%	32%
Usługi	49%	37%

Liczba skarg na wyroki Krajowej Izby Odwoławczej wniesionych do sądów

Skargi	2013 r.	2012 r.
Liczba wniesionych skarg	68	73
Odsetek ilości wniesionych skarg w stosunku do liczby rozpatrzonych odwołań	4%	5%

Przygotował:
Departament Informacji, Edukacji i Analiz Systemowych

Zespół redakcyjny Informatora UZP:

Joanna Czarnecka *Joanna Orzeł*

Łucja Czeszejko-Sochacka *Izabela Rzepkowska*

Wojciech Michalski

pod kierunkiem Anity Wichniak-Olczak

KONTAKT:
Urząd Zamówień Publicznych
ul. Postępu 17a , 02-676 Warszawa
tel. 458-77-07 fax 458-78-36, informator@uzp.gov.pl